

GENERALNA SKUPŠČINA, NAJVIŠJI ORGAN UIAA, JE BILA LETOS V KRANJSKI GORI

PREPOZNAVNE SLOVENSKE GORE

MARJAN RAZTRESEN

V Kranjski Gori je bil letošnje prve oktobrske dni za slovensko planinsko organizacijo eden od izredno pomembnih dogodkov: na svoji letni generalni skupščini, najvišjem organu odločanja, se je sestala Mednarodna zveza planinskih organizacij UIAA, ki ji je od 73 včlanjenih združenj, od katerih ima ta čas pravico glasovanja 59, prisostvovalo 46 državnih planinskih zvez in drugih organizacij. Pod Julijskimi Alpami so bili te dni predstavniki, največji del predsedniki planinskih zvez od Kanade, Združenih držav Amerike, Kitajske, Hongkonga, Tajvana, Rusije, Irana, Pakistana, Koreje, Nove Zelandije in Južne Afrike do malone vseh evropskih, predvsem še alpskih držav, ki so na področju planinske organiziranosti in po številu članstva svetovne velesile, kar je videti že po številu volilnih glasov. Medtem ko imajo države – članice te svetovne planinske zveze skupaj le nekaj več kot dva milijona članov, jih ima samo Nemška planinska zveza DAV več kot 580.000, italijanska CAI 311.000, dve avstrijski 426.000, francoska skoraj 92.000, švicarska 86.000 in slovenska več kot 85.000. Velika Kitajska ima, na primer, samo 13.000 organiziranih planincev, Japonska 20.000, Rusija komaj 9800, Kanada 6000, ZDA le okoli 3000, Indija pa, na primer, le 71, Pakistan 40 in Peru le 20.

ZGODOVINSKI DAN ZA ŠPORTNE PLEZALCE

Že dan pred generalno skupščino so ustanovili Komisijo za športno plezanje in jo v članstvo UIAA sprejeli kot enakovredno komisijo. Posebej je bilo poudarjeno, da zadnja leta na mednarodnih tekmah vsakokrat sodeluje že po več kot sto tekmovalcev, da bodo letos v najpomembnejših športnih televizijskih oddajah posredovali že več kot 20 ur športnega plezanja in da obstajajo možnosti, da bi se na olimpijskih igrah leta 2006 prvič poskusno pomerili v novem olimpijskem športu tudi športni plezalci, o čemer pa bodo pred tem seveda odločale nacionalne olimpijske zveze.

Dan pred generalno skupščino je najozje vodstvo UIAA sprejel tudi predsednik Republike Slovenije **Milan Kučan**. Že dan pozneje so vedeli vsi udeleženci kranjskogorskega planinskega srečanja, da je slovenski državni predsednik lani preživel 50 dni na planinskih in plezalnih pohodih in da smo slovenski planinci pravzaprav lahko prezadovoljni, da imamo takega predsednika, ki je tako na naši strani in tako navdušen privrženec planinstva. Če bi bilo možno, je bilo rečeno v šali, bi ga bilo vredno pregovoriti, naj kandidira za predsednika ZDA, kajti potem bi se tudi ameriškemu gorništvu pisalo tako dobro kot se boja slovenskemu...

V poročilih komisij ni bilo slišati revolucionarnih zamisli, samo ugotovitve, od katerih so prišli na sestankih članov teh komisij.

Glavno besedo tako na zasedanju generalne skupščine kot na drugih sejah v Sloveniji je imel predsednik UIAA Anglež Ian McNaught-Davis, ki je rutinirano vodil razprave.

Novi predsednik zdravniške komisije **dr. Bruno Durrer** iz Švice je omenil predvsem zdravstvene probleme na velikih višinah, ki jih preučujejo tudi člani 12 nacionalnih zdravniških komisij v okviru svojih planinskih organizacij. Med prvenstvenimi nalogami komisije v prihodnje je omenil skrb za varovanje pred gorskimi nesrečami, pogoste informacije o tem, kako naj bodo gorniki, predvsem gorski vodniki, in planinske kočje opremljeni z medicinskimi pripomočki in zdravili, slejkoprej pa bodo še preučevali premalo znane vzroke višinske bolezni.

POVSOD ISTE NEVARNOSTI V GORAH

Novi predsednik Komisije za varstvo gora Španec **Miguel Rafa** je med drugim dejal, da bo prihodnje leto svetovni dan varstva gora na južni polobli 18. ali 19. aprila in na severni polobli 19. ali 20. septembra. Posebno skrb, je dejal, je treba posvetiti turističnim poletom nad gorami, ki ponekod že ogrožajo tamkajšnje življenje, in poskrbeti, da bi odprave, predvsem tiste v Indijo, Pakistan in Himalajo, za seboj pospravile in odpadke odnesele v doline in na deponije.

Nemec **Pit Schubert** iz Münchna, predsednik komisije UIAA za varnost v gorah, je ob splošnih ugotovitvah v svojem poročilu na generalni skupščini posebej za Planinski vestnik primerjal vzroke nesreč v različnih pogorjih in državah sveta in dejal, da se struktura najhujših nesreč v gorah v zadnjem desetletju ni prav nič spremenila: približno tretjina planincev slejkoprej umre zaradi srčnega infarkta in – verjetno zaradi slabe telesne pripravljenosti – nenadnih odpovedi delovanja krvnega sistema, približno tretjina se vsako leto smrtno ponesreči zaradi zdrsov in padcev, tretjina pa iz najrazličnejših drugih vzrokov. »Ne vem, ali ti podatki veljajo za vse države in za vsa svetovna gorstva,« je dejal pred-

sednik Komisije za varnost v gorah pri svetovni zvezi planinskih organizacij UIAA Pit Schubert. »Glede na to, da je v Nemški planinski zvezi DAV včlanjenih 580.000 planincev, v planinskih zvezah ostalih alpskih držav pa le nekaj manj kot milijon, kar je skupaj malone tri četrtine članstva planinskih organizacij na svetu, lahko natančne nemške podatke in podatke iz drugih alpskih držav posplošimo tudi na druge planinske države na svetu.«

Kar zadeva smrtne nesreče pri alpinistih, je Pit Schubert prepričan, da gre pri najmanj 85 odstotkih primerov za lastno krivdo, pri športnih plezalcih pa prihaja do hudih nesreč izključno zaradi slabega ali nikakršnega varovanja. »Zanimivo in hkrati poučno je, da je v zadnjih nekaj desetletjih zaradi srčnega infarkta umrl v steni en sam alpinist, kar kaže na mnogo slabšo telesno pripravljenost planinskih pohodnikov, med katerimi je vsako leto veliko takih smrti.«

Slaba oprema zadnja leta ni več vzrok za gorske nesreče, pravi Pit Schubert, ker je zdaj mogoče v trgovinah za razmeroma malo denarja kupiti odlično opremo; »problem je, da je marsikdo ne zna pravilno uporabljati, ljudje, ki ne hodijo redno v gore, pa pogosto niti ne znajo hoditi po takem svetu in se jim tudi zato dogajajo nesreče«. – Sicer pa kronisti v Nemčiji ob resnih nesrečah zaradi podhladitev v gorah, zaradi padcev nenavazanih gornikov v ledeniške razpoke ali toplotnega udara navajajo tudi prav nenavadne gorske nesreče: hudo se je polomil neki planinec, ko je ponoči padel s pograda, nekdo drug pa si je zlomil prst, ko si je med hojo po vrtoglavi planinski poti vrtal po nosu.

Novi predsednik Komisije za dokumentacijo in informi-

Obraz, ki je bistveno polepsal omizje predsedstva generalne skupščine: vsi so jo poznali le kot Julijo, sicer pa je Švicarka Julia M. Spörri administrativna direktorica UIAA.

ranje **Andre Stoop** iz Belgije je med drugim opozoril na enotno in takojšnje poročanje predvsem o prvih pristopih na gore, da na tem področju ne bi nastala zmeda. Na isto je opozoril predsednik Komisije za odprave **Joss Lynam** iz Irske, ki je poleg tega opozoril na stan-

namesto komentarja

ONESNAŽEVANJE OD ZGORAJ

Oaze, skriti in sanjski kotički na sončni strani Alp so v najboljšem primeru utopija, v najslabšem velika laž. Kamorkoli se človek v našem gorskem in alpskem svetu umakne, nikjer ne more uteči posebni vrsti onesnaževanja tega alpskega prostora, iz zraka.

Uradno je vse v najlepšem redu: imamo zakone, predpise in odloke, ki urejajo tak in drugačen zračni promet nad slovenskimi gorami in še predvsem nad edinim slovenskim narodnim parkom, nad Triglavskim narodnim parkom. V teh paragrafih je vse natančno določeno: kdaj, kje, kako visoko, kako potihlo ali hrupno smejo nad Alpami letati zračna plovila, da ne bi preveč motila predvsem tamkajšnjih stalnih prebivalcev, gorskih živali, in tudi občasnih obiskovalcev, živine, pastirjev in planinskih turistov.

Vendar je ta del turizma, panoramski in krožni poleti nad najvišjimi slovenskimi gorami, navidez tako trdo vprežen v službo splošnega turizma, da bi bila v letni

turistični bilanci Slovenije velikanska škoda, če bi se morali ti poleti podrediti nekakšnim omejevalnim okoljevarstvenim predpisom; naj ljudje uživajo v lepih razgledih na gorske vrhove iz zraka, če jim je to ljubše, kot da bi se peš napotili med te skale; naj tako dajo svoj prispevek v slovenski turistični mošnjiček, kajti gorske živali bodo imele svoj mir v dolgih mesecih od zgodnje jeseni do pozne pomladi, ko ni pod gorami veliko gostov in torej ni zanimanja za letalske plete, planinci pa so že iz dolin takointako navajeni vsakdanjega hrupa.

Marsikje v Alpah gledajo drugače na turizem: kdor hoče priti pod njihove gore, naj svoj avto pusti pred krajem, v katerega ga bodo pripeljali s svojim vozilom, kajti v svojem kraju nočejo imeti ne hrupa in ne smrada. Isto velja za vse druge oblike turizma: kdor jih hoče obiskati, se mora podrediti njihovim zahtevam, sicer naj ne pride.

Pa ljudje kljub temu množično prihajajo – morda prav zato, ker hočejo enako kot domačini imeti svoj mir. Kdaj se bo slovenska turistična politika odločila za takšen turizem?

Marjan Raztresen

Najzgovornejši razpravljalec na generalni skupščini v Kranjski Gori je bil Američan William Lowell Putnam, ki je mnogokrat oporekal predsedniku UIAA.

darde glede težavnostnih stopenj pri plezanju, ki naj bi bili enotni, ter na preštevilne – tudi komercialne – odprave nad 8000 metrov in se zavzel za zmanjšanje birokracije pri izdajanju dovoljenj za dostope na najvišje gore in pogorja sveta. Ob tem je predstavnik pakistanske planinske zveze dejal, da je samo v njegovi državi 237 vrhov, ki so višji od 6000 metrov, in je torej vrhunskih gorniških ciljev za zdaj še dovolj. Predsednik Mladinske komisije **Jürg Schweizer** iz Švice je dejal, naj bi se svetovna planinska organizacija s posredovanjem svojih nacionalnih zvez zavzemala za to, da bi v šolah gornišstvo obravnavali kot šport in mu v učnih programih posvečali ustrezno pozornost.

Ko se je prvič na generalni skupščini predstavila dan prej ustanovljena komisija za športno plezanje, katere član je tudi Kranjčan **Tomo Česen**, je bilo rečeno, kako bliskovito se po svetu večja zanimanje za ta šport mladih, v katerem na največjih tekmah po svetu tekmuje po več kot sto najboljših plezalcev. Tri leta smo čakali na včerajšnji dan in na ustanovitev samostojne komisije, je bilo rečeno nekoliko patetično, da smo ustanovili svetovno plezalno zvezo, ki jo je pod svoje okrilje vzela UIAA. Rečeno je bilo med drugim, da bodo prihodnje leto na mastersih in tekmah svetovnega pokala prvič poleg tekmovalj v tehničnem plezanju tudi tekme v hitrostnem plezanju.

PREDSEDNIK NA DVEH PREIZKUŠNJAH

Predsednik UIAA Anglež **Ian McNaught-Davis** iz Londona, ki je imel na generalni skupščini vseskozi glavno besedo, sicer pa jo je vodil korektno, je bil le dvakrat na hudih preizkušnjah. Najprej takrat, ko so razpravljali o financah, brez katerih delo UIAA in njenih komisij ne bi bilo mogoče in ko je bilo ugotovljeno, da nekatere države že nekaj let niso plačale dolžnih članarin, ki so odvisne od števila članstva.

Tako sta največ, po 4820 švicarskih frankov, dolžni Ekvador in Kirgizija, manjše vsote pa še Kanada, Kitajska, Kolumbija, Bolgarija, Gruzija, Litva, Peru in (1000 frankov) Makedonija, vsi skupaj torej skoraj 30.000 frankov. Ali naj bi nekatere od teh zvez izključili iz UIAA? Ali naj bi majhne zveze s prav malo člani plačevale odslej še bistveno manj članarine, kot so jo doslej, člansko močne zveze, med katere sodijo vse iz alpskih držav, tudi Slovenija, pa več kot so do sedaj? Toda ker so alpske države močne tudi po glasovih, ki jih imajo zaradi številnega članstva, so kajpada glasovale sebi v prid: najmočnejši članici, Nemčija in Italija, imata namreč po 12 glasov, Slovenija, Švica, Francija in dve avstrijski organizaciji – članici po 8, nekatere močne evropske države pa po pet.

Drugič je moral spretno voditi razprave, ko se je generalna skupščina odločala, ali naj sprejme v članstvo še drugo organizacijo iz Hongkonga, Plezalni klub. Čeprav so v dvorani sedeli skupaj delegati Kitajske, Tajpeha in dveh organizacij iz Hongkonga, sta se delegata slednjih za mikrofonom govorno nekajkrat pošteno spopadla in argumentirala svoja stališča. Z 20 glasovi za sprejem, 15 proti in 18 vzdržanimi glasovi so plezalci iz Hongkonga le postali člani UIAA.

Svetovna planinska zveza je dobila še nekaj novih članov: Severno Korejo, ki šteje 400 organiziranih planincev, Singapur s 1600 registriranimi gorniki, Moldavijo, ki bo članica samo do zadnjega dne letošnjega leta, če ne bo do takrat plačala 500 švicarskih frankov članarine, ter Bosna in Hercegovina. Hkrati je nekaj držav izgubilo status članic, ker več let niso plačale članarine (Kolumbija, Peru, Gruzija, Kirgizija).

Predsednik Komisije za varnost Pitt Schubert: »Planinski pohodniki so zdaj sicer dobro opremljeni, vendar pogosto ne znajo uporabljati svoje opreme.«

Za isto mizo so na zasedanju generalne skupščine UIAA v Sloveniji sedeli delegati Ljudske republike Kitajske, Hongkonga, Tajvana in še druge, plezalske organizacije Hongkonga.

Foto: Joco Balant

KOMERCIALNE ODPRAVE IN VARSTVO OKOLJA

O dveh izredno pomembnih vprašanjih, stališču UIAA do komercialnih alpinističnih in gornjskih odprav in okoljevarstveni politiki UIAA, so na generalni skupščini svetovne planinske organizacije razpravljali razmeroma malo. Kar zadeva komercialne odprave, je bilo med drugim rečeno, naj bi jih vodili izključno izprašani in izkušeni gorski vodniki, ki dobro poznajo najvišje gore sveta, kajti le tako je mogoče pričakovati, da bi se zmanjšalo zadnja leta prav grozljivo veliko število smrtnih žrtev. Ob tem je bila uporabljena oznaka »kavbojske odprave«, na katerih vsak od udeležencev popolnoma sam prevzema vso odgovornost nase, organizatorji, ki za to poberejo ogromne vsote denarja, okoli 65.000 ameriških dolarjev na udeleženca za odpravo na Mount Everest, na primer, pa nobene. Tisti, ki nimajo idej, imajo pa veliko denarja, se pogosto odločijo za sodelovanje na komercialni odpravi na najvišje gore in osemtisočake sveta. V kar živahni razpravi je bilo najpogosteje rečeno, da konkretno ni

mogoče prav nič storiti, mogoče je le opozarjati na neštivilne nevarnosti, ki v teh gorah grozijo neizkušenim in preveč pogumnim gornikom.

O okoljevarstveni politiki UIAA je bilo še manj razprave, zaradi pomembnosti – čeprav v dokumentu pravzaprav ni skoraj nič bistveno novega – pa ta stališča na drugem mestu v celoti ponatiskujemo.

VPLIVNI LJUDJE IZ UIAA

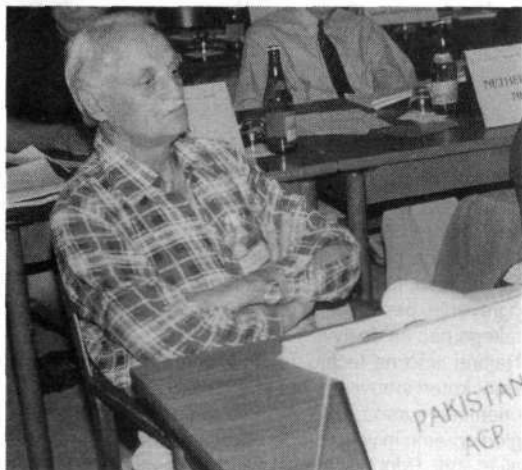
V Sloveniji je bila to pot 4. oktobra generalna skupščina UIAA že drugi – prvič je bila leta 1951 na Bledu. Prva generalna skupščina te svetovne gornjske organizacije je bila leta 1934 v Pontresini v Švici, do začetka druge svetovne vojne, do leta 1939, so bile skupščine še v španski Barceloni, švicarski Ženevi, francoskem Parizu, češkoslovaški Pragi in švicarskem Zermattu. Po svetovni vojni so bile generalne skupščine doslej v Švici, Franciji, Italiji, nekdanji zvezni Jugoslaviji, Avstriji, Grčiji, Španiji, Nizozemski, Nemčiji, Veliki Britaniji, Češkoslovaški, Poljski, Sovjetski zvezi, Mehiki, ZDA, Nepal, Belgiji, Koreji, Maroku, Kanadi, Indiji, Madžarski, Japonski, Čilu, Turčiji in Južni Afriki (v Cape Townu je bila predlanskim Kranjska Gora izbrana za gostiteljico letošnje skupščine).

Prihodnje leto bo generalna skupščina UIAA v Kuala Lumpurju v Maleziji, zadnje leto tega tisočletja v Olimpiji v Grčiji, leta 2000 nekje na Novi Zelandiji in leta 2001 v ZDA.

Na prvi pogled bi se zdelo, da se na generalnih skupščinah svetovne gornjske organizacije zbirajo ljudje, ki nimajo drugega dela kot razpravljati o razmeroma malo pomembnih zadevah tega sveta. Vendar so udeleženci teh srečanj pomembni državljani svojih držav.

Dr. Carlo Sganzi, Švicar, je bil pred sedanjim predsednikom osem let predsednik UIAA. Organizacija natančno ve, zakaj ga je izvolila za svojega častnega člana. Ob približno sto svojih nameščenih v Luganu je v času svojega predsednikovanja pri delu v svoji zasebni dejavnosti brez težav pograbil uslužbenko, ki je bila izključno tajnica UIAA in je tako organizaciji ni bilo treba posebej plačevati.

Vseskozi je bil v Kranjski Gori v središču pozornosti upokojeni pakistanski general Amir Gulistan Janjua, ki govori angleško kot svoj materni jezik in ki odlično pozna razmere v svetovnem gorništvu.

Georges Moissidis, Grk iz Halandrija, je bil v vodstvu UIAA od konca druge svetovne vojne in je menda edini, ki je bil na vseh generalnih skupščinah organizacije od Bleda dalje. Od predlanskim je častni član UIAA.

Častni član je tudi **Sir Edmund Hillary** iz Nove Zelandije, prvi človek, ki je skupaj s šerpo **Tensingom** stal na najvišji točki našega planeta.

Amin Gulistan Janjua, šarmanten Pakistanec, ki je bil v Kranjski Gori zaradi zgovornosti in videza kakšnega zagorelega gorskega vodnika iz Švice neprestano v središču pozornosti, je upokojeni general pakistanske vojske in guverner ene od tamkajšnjih pokrajin.

Hee-Sung Moon je direktor elektro gospodarstva Južne Koreje, podjetja, ki z električnim tokom oskrbuje okoli 40 milijonov prebivalcev. S seboj v Slovenijo je pripeljal deset planinskih tovarišev iz svoje domovine.

Dr. Fritz Märtz, podpredsednik UIAA, Nemec, je že četrto stoletja predsednik DAV, najmočnejše planinske organizacije na svetu, ki šteje 580.000 članov. Moral je imeti kar velik vpliv, da je pred leti ustanovil Summit Club, organizacijo v sklopu DAV, ki se ukvarja z gorniški potovanji v daljina in visoka pogorja sveta.

SKOKI V SLOVENSKE ALPE

Marsikdo od teh v svoji domovini najuglednejših planincev je bil to pot prvič v Sloveniji in je to priložnost izkoristil za kratek skok v slovenske Alpe.

Že konec septembra je k nam pripotoval predsednik UIAA Ian McNaught-Davis, šel na Triglav in bil nadvse navdušen nad slovenskimi gorami.

Po končanem delu generalne skupščine so odšli čez Okno na Prisank predsednik britanske planinske organizacije **George Band** iz Manchesterja, član uprave UIAA **Nico de Jong** iz Nizozemske, predsednik katalonske planinske organizacije **Conrad Blanch**, škot **Morris Dave** in predsednik kanadskega Alpskega kluba **Michael Mortimer**. Na Sleme in k romantičnim jezercem je odšla **Elisabeth de Jong**, žena nizozemskega planinskega funkcionarja, trije Rusi s svojim predsednikom **Vladimirom Šatajevom** na čelu, žena Južnoafričana **Andreja Schoona**, korejski planinec **Sang Tae Cho** in Belgijec **George Als**. Medtem ko so Irec **Joss Lynam**, Novozelanc **Richard Pearson** in Luksemburčan **Serge Hieronimy** prišli na Triglav prek Severne stene, je nekaj udeležencev generalne skupščine odšlo na »streho Slovenije« čez Prag ali po Tomiškovski poti.

Slovenija je zaradi tega velikega srečanja planincev z vsega sveta postala na gorniskem področju zelo prepoznavna država. To sicer verjetno ne bo zabeleženo v nobenem slovenskem državnem turističnem poročilu, svetovni gorniški popotniki pa bodo natančno vedeli, kje in kaj smo: ne da bi poznali našo reklamo – dežela na sončni strani Alp.

LEDENIŠKI TEČAJ V STUBAISKIH ALPAH V AVSTRIJI

VARNI OBČUDOVALCI LEDENIH PUŠČAV

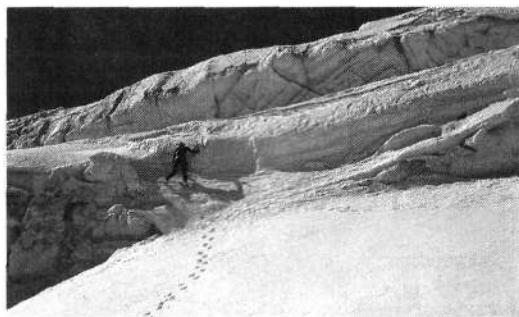
UROŠ ZAGOŽEN

Planinska zveza Slovenije je konec maja letos pripravila štiridnevni ledeniški tečaj v Stubaiskih Alpah v Avstriji. Glavni organizator in vodja je bil **Bine Mlač**, tehnična vodja **Janez Levec** in **Simon Slejko**, inštruktorja **Simon Čopi** in **Andreja Belavič**, ki so vodili deset udeležencev tečaja – mlajših pripravnikov alpinizma.

S kombijem in osebnimi avtomobili smo se 29. maja iz Ljubljane podali na dolgo pot. Dan je bil lep, vendar pa je bila napoved za naslednje tri dni že slaba. Peljali smo čez prelaz Grossglockner, ki je skoraj tako visoko kot je naša Kredarica. Po videzu sodeč je bil odprt šele pred kratkim, saj so bile ponekod tudi do štiri metre visoke stene snega. Med vsem tem snegom pa se je poganjal kvišku kup kolesarjev, ki so se zaganjali v te strmine, kjer se avto bolj počasi vleče.

Kamor pogledaš – sami hribi! Vozili smo se, dokler je pač šlo. Parkirali smo pred Oberlisshütte na višini 1742 metrov. To je prijetna planina z veliko živine in s posebnimi ljudmi.

Naši nahrbtniki so imeli precej težko vsebino. Pravzaprav vse, kar potrebuješ za zimo in še cel kup drugih stvari. In slabi uri smo dosegli Franz-Senn-Hütte, ki bo naš dom za naslednje tri dni. Namestili smo se v zimski

Vzpon po ledeniku

sobi, ker je bila koča še zaprta. Ta soba je tako lepo urejena, da bi si jo lahko vzeli za zgled tudi pri nas. Skoraj tako, kot bi bil doma: čisto in urejeno, centralno ogrevanje, peč z veliko drvmi, razsvetljava; pri nas kaj takega pač ne doživiš.

Najprej smo na tečaju začeli z orientacijo. Ugotavljali smo, kateri vrhovi nas obdajajo, kako določamo sever, orientiranje karte, uporabo kompasa itd. Sledil je pregled opreme in vaja iz ledeniškega navezovanja za dva ali tri ljudi. Pripravili smo si nahrbtnike za naslednji dan